

- / Головка М. В. – К. : ТОВ “Міжнар. фін. агенція”, 1998. – 93 с.
3. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізика. Астрономія 7-12 класи / О. І. Ляшенко, О. І. Бугайов, С. В. Коршак, М. Т. Мартинюк, М. І. Шут та ін. – К. : Перун, 2005. – 82 с.
 4. *Садовий М. І.* Історія фізики з перших етапів становлення до початку ХХІ століття : навчальний посібник [для студ. ф.-м. фак. вищ. пед. навч. закл.] / М. І. Садовий, О. М. Трифонова. – Кіровоград : ПП “Центр оперативної поліграфії “Авангард”, 2013. – [2-ге вид. переробл. та доп.] – 436 с.
 5. *Садовий М. І.* Наукові школи в Україні: [наук.-метод. матеріали] / Садовий М. І. – Кіровоград : Прінтер, 2002. – 160 с.
 6. *Садовий М. І.* Місія І. Є. Тамма : [навч.-метод. посібн.] / М. І. Садовий, О. М. Трифонова. – Кіровоград : Сабоніт, 2011. – 134 с.
 7. Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма (проект з 2015 р.) <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/zvyazki-z-gromadskistyuu-ta-zmi/gromadske-obgovorennnya/8891>
 8. *Шут М. І.* Вибрані питання історії фізики : [навч. посібн.] / М. І. Шут, Н. П. Форостяна. – [3-є вид. переробл. та доп.] – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 239 с.

Садовий Н. І., Суховирська Л. П., Трифонова Е. М. Раскрытие достижений отечественных ученых как основа формирования историко-культурной образовательной среды в обучении физике в общеобразовательных учебных заведениях.

Становление государства непосредственно связано с развитием отечественной научной мысли, которую творят ученые-исследователи. Поэтому в данной статье предложена методика усовершенствования содержания историко-биографического материала и формирования на его основе историко-культурной образовательной среды в процессе обучения физике в общеобразовательных учебных заведениях.

Ключевые слова: отечественные ученые, обучение физике, история физики, воспитание школьников, формирование образовательной среды.

Sadoviy M. I., Sukhovirska L. P., Trifonova O. M. Opening of achievements of domestic scientists as basis of forming of historical and cultural educational environment is in the studies of physics in general educational establishments.

Becoming of the state is directly related to development of home scientific thought which is created by scientists – researchers. Therefore of in this article methodology of improvement of maintenance of historically – biographic material is offered and forming on his basis of historically – cultural educational environment in the studies of physics in general educational establishments.

Keywords: home scientists, studies of physics, history of physics, education of schoolchildren, forming of educational environment.

УДК 37.013.43

Сивик О. А.
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

**РОЛЬ МИСТЕЦТВА У СИСТЕМІ
ЕСТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ**

У статті розглянуто роль мистецтва у системі естетичної діяльності майбутнього вчителя в загальноосвітніх навчальних закладах.

Ключові слова: мистецтво, естетична діяльність, підготовка вчителя.

Мистецтво виникло на основі розвинутих у межах безпосередньої практичної діяльності естетичних потреб та естетичних здібностей людини. Розвинуті естетичні здібності й потреби сприяли формуванню суспільної необхідності культивування естетичних переживань та перенесення в них центру ваги з практичної і магічної функцій у сферу формування за їх допомогою суспільних зв'язків і суспільних уявлень. При цьому зв'язок мистецтва з матеріальним виробництвом ніколи не зникав повністю, оскільки

протиставлення користі і незацікавленого задоволення, що дається естетичними об'єктами, було предметом дискусії протягом усієї історії мистецтва.

В історії поділу праці поява мистецтва стала останньою фазою такого поділу праці на фізичну й розумову. Всі попередні його історичні форми – це, власне, поділ у сфері матеріального виробництва. Відокремлення духовного виробництва від матеріального вивільнило його (духовне виробництво) від прямої залежності та злитості з практикою, створило умови для інтенсивного розвитку, формування професійної діяльності у сфері мистецтва, науки, філософії. Поділ праці на фізичну й духовну значною мірою був зумовлений виникненням нової соціально-економічної ситуації: з'явилися приватна власність і пов'язане з нею відчуження праці, експлуатація людини людиною, розшарування суспільства.

Історичним фактом було те, що мистецтво виникало тільки в суспільстві, поділеному на класи. Класи, що панують у матеріальному виробництві, контролюють виробництво духовне: ідеї та естетичні потреби панівного класу стають панівними ідеями й потребами. Проте така закономірність ніскільки не принижує культурної та естетичної цінності мистецтва класового суспільства, оскільки кожний клас при всій своїй класовій обмеженості розвиває і культивує загальнолюдські гуманістичні ідеали та цінності в їхній конкретно-історичній формі. Водночас, такий підхід до історії мистецтва дає можливість відшукати і зрозуміти причини та об'єктивні обставини виникнення й розвитку його історичних форм з погляду як змісту, так і форми, розподілу його на професійне і народне.

Мистецтво розвивається лише у тісному зв'язку із соціально-економічним і духовним життям суспільства. Цей зв'язок не є безпосередньою залежністю одного від іншого, а складним діалектичним взаємозв'язком, що потребує щоразу конкретно-історичного аналізу. В історії мистецтва відомі приклади як прямої, так і зворотної залежності його від рівня соціально-економічного розвитку суспільства. Безсумнівним є також факт зростання ролі мистецтва, як і всієї духовної сфери, в соціальному розвитку.

Функції мистецтва залежно від його конкретно-історичної форми можуть змінюватися; важливість мистецтва поціновується в кожен епоху по-різному: головною вважається то виховна, то гедоністична, то дидактична, то якась інша функції. Водночас сутність мистецтва в усі часи лишається єдиною, хоча світ мистецтва, його види й жанри, стилі й художні школи, його взаємовідносини з життям дуже розмаїті в різні історичні епохи, за різних режимів, у різних культурах і цивілізаціях. Ця сутність мистецтва полягає у творчості. Саме творчість визначає і процес творення мистецтва, і процес його сприйняття. Весь час ми вели мову про естетичну діяльність, що існує в контексті суспільної практики, наголошували на її творчому характері. Але ж естетична діяльність збагачується, коли відділяється від практичної, існує самостійно, сприяючи розвиткові творчих здібностей людини. Звичайно, мистецтво виростає на найширших життєвих потребах. Проте ці потреби часто не можуть реалізуватися через соціально-економічну обмеженість умов життя конкретно-історичного суспільства. Саме тоді за допомогою мистецтва (воно стає переважно духовною формою діяльності) людина здобуває можливість впливати на загальний розвиток суспільства, реалізовувати універсальну людську здібність формувати, змінювати, творити “за законами краси” свій духовно-практичний світ. Цим самим людина створює умови для реалізації потенційних можливостей життя кожного індивіда. Межі й перешкоди, що ставляться природою, а ще більше, існуючими суспільними умовами, тяжіють над людьми, а мистецтво створює передумови і закладає параметри вдосконалення людини й суспільства загалом. Однак відштовхується воно від життя, від тих конкретно-історичних умов, у яких відбувається художня діяльність суспільства. Предметом художнього переосмислення, творчої переробки є все, що цікаве для людини в житті, тобто реальна дійсність, у якій проходить людське життя. У цьому значенні мистецтво є формою відображення суспільного буття, формою суспільної свідомості. Проте зовнішні обставини не мають абсолютної влади над внутрішнім світом людини, тобто духовне відображення дійсності не є її копією, воно є самостійним твором людського духу. Мистецтво в сукупності його художніх образів є

духовною, ідеальною моделлю світу, яка відображає не стільки реальний світ, скільки бажаний. Мистецтво, підходячи до дійсності з позицій вищих потреб розвитку людини, створює ідеал, тобто ідеальний образ, ідеальну модель, які є загальною суспільною потребою. Естетичний ідеал, що є змістом мистецтва, відображає сутнісні риси, закономірності й вимоги реального життя, тобто так звану можливу, або віртуальну, реальність. Ось чому мистецтво, маючи змогу цілісно відтворювати життя, поєднуючи у творах відображення дійсності, ідеалу, потреб суспільства, стає основою духовної культури, його колективною пам'яттю. За допомогою мистецтва здійснюється не тільки зв'язок людини з людиною, а й зв'язок поколінь, різних народів і різних культур. Мистецтво накладає на всі форми людського життя відбиток вічності, ідеальної життєвості, що пронизують та оживлюють усі суспільні структури.

Увесь потенціал мистецтва може бути залучений до формування й розвитку людської особистості. Проте для цього суспільство має бути зацікавлене саме в такому його використанні, а не тільки для розваг або маніпулювання суспільною свідомістю. Адже справжня велич мистецтва розкривається тільки тоді, коли воно стає реальною силою. А такою силою воно є лише в діяльності особи, суспільства, які створюють гармонію світу й людини, природи і культури, поліпшують якість життя.

Великий і різноманітний вплив мистецтва, як найважливішого елемента краси та естетичного ставлення до дійсності, на людину. Воно, перш за все, виконує велику пізнавальну функцію і тим самим сприяє розвитку свідомості і почуттів особистості, її поглядів і переконань.

Оскільки естетичне виховання здійснюється за допомогою мистецтва, його зміст має охоплювати вивчення та прилучення студентської молоді до різних видів і жанрів мистецтва – до літератури, музики, образотворчого мистецтва. Саме цій меті слугує включення в навчальний процес вивчення української мови та літератури, образотворчого мистецтва і музики. Істотною стороною естетичного виховання є також пізнання прекрасного в житті, в природі, в моральному образі і поведінці людини.

В. Г. Белінський зазначав, що в пізнанні навколишнього світу є два шляхи: шлях наукового пізнання і пізнання засобами мистецтва. Він вказував, що вчений говорить фактами, силогізмами, поняттями, а письменник чи художник – образами, картинами, але говорять вони про одне і те ж. Економіст, озброюючись статистичними даними, доводить, що положення того чи іншого класу погіршилося або покращалося внаслідок таких чи інших причин. Поет же показує ці зміни за допомогою образного, художнього зображення дійсності, впливаючи на фантазію та уяву читачів. У цьому зв'язку Белінський підкреслював, що мистецтво сприяє розвитку свідомості і переконань людини не менше, ніж наука.

Велику роль відіграє мистецтво і естетичне виховання у формуванні моральності. Ще Аристотель писав, що музика здатна впливати на етичну сторону душі, і оскільки вона володіє такою властивістю, вона повинна бути включена в число предметів виховання молоді. Відзначаючи цей бік впливу мистецтва на особистість, О. М. Горький називав естетику етикою майбутнього. Це вплив носить складний характер і опосередковується силою і глибиною його впливу на свідомість, емоції і почуття людини.

Мистецтво, в особливості література, є могутнім засобом духовного піднесення людини. Чим більше я читаю, писав О. М. Горький, тим більше книги ріднять мене зі світом, тим яскравіше і значніше стає для мене життя. О. І. Герцен зазначав, що без читання немає і не може бути ні смаку, ні стилю, ні багатостороннього розуміння. Завдяки читанню людина переживає століття. Книги впливають на глибинні сфери людської психіки. Мистецтво розвиває естетичну культуру людини, вчить його розуміти прекрасне і будувати, як уже відзначалося, життя за “законами краси”.

Однак вплив мистецтва на виховання людини визначальною мірою залежить від його художньо-естетичного розвитку. Без знання законів художнього відображення дійсності, без розуміння мови і художніх засобів мистецтво не збуджує ні думок, ні глибоких почуттів. Воно приносить задоволення й насолоду тільки людині, яка має

відповідну підготовку і достатньою мірою естетично освічений. Щоб сприймати красу оперного мистецтва, наприклад, необхідно знати його особливості, розуміти мову музики і вокалу, за допомогою яких композитор і співаки передають всі відтінки життя і почуттів і впливають на думки і емоції слухачів. Сприйняття поезії та образотворчого мистецтва також вимагає певної підготовки і відповідного розуміння. Навіть цікава розповідь не буде захоплювати читача, якщо у нього не вироблена техніка виразного читання, якщо всю свою енергію він буде затрачати на складання слів з вимовних звуків і не буде відчувати їх художньо-естетичного впливу.

Найчастіше під естетичною культурою розуміють сукупність естетичних цінностей, засобів їх створення та вживання. Структура естетичної культури багатомірна. Вона містить естетичну свідомість людей, що відтворюється в ідеалах, потребах, настановах, смаках, поглядах, концепціях; естетичні моменти різних видів діяльності (у праці, побуті, під час спілкування, у суспільному житті, спорті тощо); естетичне виховання у різноманітні сфер та засобів свого прояву. Залежно від соціальної значущості розрізняють естетичну культуру особистості, естетичну культуру соціальної групи, естетичну культуру конкретного суспільства, естетичну культуру людства в цілому.

Співвідношення естетичної культури особистості та естетичної культури суспільства (або взагалі усього людства) визначається тією мірою засвоєння естетичних цінностей, якою володіє конкретна особистість. Тому естетична культура особистості – це ступінь, рівень опанування естетичною культурою суспільства. Проте естетична культура являє собою грань загальних, універсальних людських відносин і тому виступає як міра універсальності та гармонійності особистості. Ні інтелектуальний, ні емоційний розвиток особистості не може бути повним, якщо вона естетично нерозвинена. Естетична культура забарвлює і емоції, і волю, і розум людини вмінням бачити, відчувати та створювати красу. Естетично розвинена людина ставиться до себе, до природи, до інших не як споглядач, а як людина, що відчуває унікальність та своєрідність іншого. Але парадокс естетичного відношення до дійсності полягає в тому, що суб'єкт безпосередньо переживає свою єдність з навколишнім світом, який не протистоїть людині у своїй відчуженій об'єктивності, але відкривається як світ людини, споріднений з нею та зрозумілий їй. Лише за цієї умови можливе підвищення людської діяльності до рівня творчості.

Але зміна відношення до зовнішнього світу – це завжди і нове ставлення до самого себе, новий рівень самосвідомості. Переростаючи відчужене відношення до оточуючого як до зовні обмежуючого “не-Я”, людина відкриває, що не знала раніше сама себе, і вона переборює самовідчуження, відновлює свою цілісність, присвоює свою дійсність, універсальну людську якість: “Все в мені, та я в усім” (Ф. Тютчев). У цьому полягає величне значення естетичної культури для становлення особистості незалежно від того, знаходить це відображення у художній творчості, чи ні.

У формуванні естетичної культури саме мистецтву належить особливе місце: за будь-яким фактом художньої творчості у будь-якому виді мистецтва, за будь-яким яскравим виявом спеціального обдарування художника та музиканта, архітектора та поета, актора та скульптора насправді лежить дещо набагато загальніше, глибше та первинніше – відношення людини до життя. Не до мистецтва, його цінностей, їх створення та відтворення, а до самої навколишньої дійсності, яка ще не перетворена художньою творчістю, тобто ставлення до дійсності, яка створює саму можливість її естетичного освоєння. Воно може й не виявитися у спеціальній художній діяльності, а втім становить духовне багатство людини, яка володіє таким ставленням, що є притаманним кожному.

Художники є основними охоронцями, оберігачами “естетичного потенціалу” людства: їх творчість здатна пробуджувати аналогічні істотні сили й в інших людях; залучення до мистецтва може виступати для всіх як “розпредмечування” та “присвоєння” загальнолюдській здатності естетичного відношення до життя. Естетична культура змінює відношення людини до природи. Ця зміна пов'язана з подоланням відчужено-

утилітарного підходу до неї (тільки як до об'єкта раціонального пізнання та використання). Відкриваючи у ній деякий споріднений собі зміст, людина відкриває “природне” в самій собі. В естетичному переживанні природа “олюднюється”, набирає у творчій свідомості людсько-образного змісту, а уявлення про людину розширюється до масштабу природи. І метафорична мова, якою постійно користуються поети, говорячи про неї, – не “поетична фікція”, не умовний засіб вираження, з яким ніщо в дійсності не співвідносне, але необхідний для них засіб об'єктувати свою співпричетність до природи, що реально відчувається, виражати самого себе як “природу, що рефлексує”

Естетична культура людини дозволяє ставитися до природи, виходячи із взаємних “інтересів”, а часом – виключно через самоцінність її буття. Невідчужене відношення до світу в цілому грає різними гранями як особливе ставлення до інших людей, до природи, цінностей культури, історичного минулого. В усіх випадках предмет естетичного відношення виступає, з одного боку, як співприродний, готовий до розкриття, “свій”, а з іншого – як той, що володіє власним, унікальним та самоцінним існуванням (естетичне відношення є неутилітарним, навіть антиутилітарним).

Естетичне відношення до дійсності дозволяє особистості оцінювати свою діяльність як творчу, з точки зору її результатів у більш широкому соціокультурному контексті, пізнавати насолоду від укорінення у активно-творче життя суспільства, виступаючи своєрідним орієнтиром світогляду та творчої діяльності. Воно також є одним із стимулів творчого освоєння дійсності з метою створення наукової картини світу як відбиття реальної гармонії зв'язків. Естетичне відношення до навколишнього світу визначає потребу особистості та її здатність захоплюватися як незвичайністю та красою самого предмета, явища, що перетворюється, так і засобами їх зміни, результатами творчості в цілому, а також відчувати особистістю естетичну насолоду від самого трудового процесу, що формує потребу у такого роду діяльності та постійний інтерес до неї.

Справляючи значний вплив на естетичний розвиток особистості, естетична культура формує іншу якість мислення, започатковує розвиток низки загальнокультурних здібностей людини. Насамперед це відбивається на якості емоційної культури особистості. Емоція завжди сигналізує про особистісний сенс діяльності для людини. Один з найталановитіших фізиків М. В. Волькенштейн говорив про те, що естетичні емоції посилюють наукову творчість, а їх відсутність пов'язана з відсутністю таланту та бездарністю наукового співробітника. Це твердження, очевидно, справедливе щодо будь-якого виду творчості. Проте емоційність у кожному виді діяльності, а втім і у творчості, повинна бути двомірною, тому психологи підкреслюють значення емоційної зрілості особистості, яка містить, з одного боку, повноту емоційного життя особистості, а з іншого – досить високий рівень соціалізації афективної сфери. І та й інша якість емоційності розвиваються, “олюднюються” внаслідок естетичного розвитку особистості.

Естетичний розвиток особистості, високий рівень естетичної культури формує її здатність мислити не за однією чи декількома обмеженими мірками, а за міркою будь-якого виду, здатність розмовляти мовою предмета, виражати своєрідність його сутності. Подібне вміння називають почуттям форми. Воно дозволяє надати предмету творчості структурну гармонійність, досягти функціональної та конструктивної досконалості матеріального об'єкта, допомагає знайти співвіднесеність способу перетворення предмета з його власною мірою. Естетична культура сприяє розвитку у особистості образного мислення, мислення за аналогією та асоціацією, цілісності сприйняття конкретних образів, розвитку фантазії, зорового уявлення, інтуїції.

Особливо важливі дані якості, коли невідомий увесь набір засобів та правил розв'язання задачі. Саме тоді здатність уявити проблему в образній формі полегшує пошук результату, що досліджується. Можливість миттєвого схоплення у думці речей в цілому відкривається у предметно-образному мисленні, а це підвищує вірогідність появи несподіваної, але корисної асоціації.

Процес пошуку потрібних аналогій та асоціацій багато у чому здійснюється

інтуїтивно. Інтуїтивне є високоінтелектуальним процесом, який пов'язаний не тільки з психологічними факторами, але й з такими, як особливості духовного освоєння дійсності людиною, простежується залежність інтуїтивної діяльності від певного запасу знань, культури мислення, бачення світу, що сформувався, стилю наукової та в цілому діяльності, що склався у людини. Інтуїтивне рішення характеризується граничною інтеріоризацією предметності, що залучена до творчого процесу, особливим напруженням та насиченням емоцій, тому має почуттєвий та образний характер.

Забезпечуючи побудову внутрішньо несуперечливої моделі світу, вербально-знакове мислення певною мірою збіднює неминуче його відображення у свідомості людини. У протилежність цьому відбиття на образному рівні уможливорює сприйняття світу в усій його цілісності, багатозначності та суперечливості, що необхідно для найбільш повного чуттєвого контакту з реальністю, для емоційної стабілізації та відіграє велику роль у процесах творчості, особливо на етапі “визрівання” ідей.

Ці генетичні потенції можуть розвинути у соціальному спілкуванні шляхом виховання. Однак уся традиційна система європейського виховання орієнтована насамперед на розвиток логічного мислення, тобто на розвиток переважно логічних навичок та функцій. Тому необхідно переорієнтувати систему виховання та навчання й подолати вікове відставання розвитку функцій правої півкулі: навичок образного мислення та творчого уявлення.

Перелічені особливості визначають місце естетичної культури у духовному розвитку особистості. Але професійна діяльність, що є специфічною за своїм змістом та функціями, зумовлює своєрідність вияву естетичної культури особистості, її трансформацію в структуру та якість професійної культури людини.

Естетична культура особистості як ступінь її естетичної вихованості, естетичного розвитку є складною системою, що включає розвинуті чуттєвість та інтелект, естетичні уподобання. Вона є сукупністю форм і способів естетичного засвоєння дійсності, розуміння краси і здатності створювати реальні предмети, регулювати свою поведінку за законами краси. У ній демонструється рівень засвоєння існуючих у суспільстві естетичних цінностей, ступінь опанування особистістю естетичною культурою, що виражається у здатності бачити, відчувати та створювати красу. Багато видатних юристів високо цінували художню творчість у різних її видах, самі мали успіхи у цьому напрямі.

У філософській літературі поняття “естетична культура” утвердилось як загальна характеристика рівня засвоєння й перетворення світу та самої людини за законами краси. Вона органічно включає в себе як всі елементи естетичного духовного споглядання, так і всі здібності естетичної творчості.

В загальному вигляді, визначаючи естетичну культуру, можна погодитись з М. Каганом, який розглядає її як систему засобів і продуктів, за допомогою яких людина естетично опановує світ. Естетичне опанування світу об'єднує в своєму змісті такі тісно пов'язані процеси, як його сприйняття, духовна переробка й практичне перетворення у відповідності з потребами суб'єкта. Виходячи з цього, ми будемо розглядати естетичну культуру особистості як органічну єдність розвитку естетичної свідомості людини і її здібностей до естетичної творчості в різноманітних видах життєдіяльності.

Структуру естетичної культури складає естетична свідомість і естетичні здібності до творчості. Естетична культура формується у процесі естетичного виховання, що є складовою частиною виховного процесу і представлене системою заходів, спрямованих на вироблення і вдосконалення у людини здатності естетично сприймати, правильно розуміти, оцінювати і створювати прекрасне та високе у житті й у мистецтві.

Глибоким методологічним підґрунтям для розробки теорії естетичного виховання студентської молоді засобами мистецтва як окремим, так і комплексом взаємодіючих мистецтв, слугують висновки провідних українських вчених-естетиків про мистецтво як фактор самореалізації особистості, як ефективний засіб саморозкриття і самоосягнення людини. У сучасній молодіжній субкультурі присутні як висока культура, що акумулює й

репродукує загальнолюдські цінності, так і масова культура, для якої характерні ефекти миттєвості, емоційного вибуху, серійності, видовищності, медіа-іміджу.

Здійснюючи процес естетичного виховання студентів, слід ураховувати той факт, що воно формується не тільки у формальному виховному процесі, який носить інституалізований характер, але і в середовищі буденного існування людини. Коли процес естетичного виховання носить інституалізований характер, відбувається утвердження “легітимної”, “домінантної” естетичної цінності, “високої” культури. У просторі буденного існування людини великий вплив має фактор, пов’язаний з тим, що студент проживає у медіатизованому просторі й значну частину естетичних уявлень отримує з медіа-середовища.

Естетичні уявлення, що формуються під впливом оточуючого середовища, мають широкий діапазон, верхня межа якого створюється під впливом класичних зразків мистецтва, а нижня – під впливом естетичних моделей мас-медіа.

Педагогічна технологія формування у студентів естетичної культури базується на розвитку естетичних потреб, естетичного сприйняття, естетичних почуттів, естетичних оцінок, естетичного смаку, естетичного ідеалу в процесі набуття студентами естетичного досвіду, сприйняття класичних зразків мистецтва, спілкування з іншими людьми, пошуку естетичних властивостей особистості в реальному житті й у мистецтві, моделюванні студентами власного естетичного ідеалу, проектуванні моделі естетично досконалого “Я”. Процес формування у студентів естетичної культури є досить складним, оскільки у студентському віці вже існують певні культурні стереотипи, тому залучення студентів до естетичної культури слід розвивати через їх занурення у світ краси, пробудження у них глибоких естетичних переживань при безпосередній зустрічі з безмежним світом краси, з різноманітними естетичними цінностями. Студента необхідно поставити в ситуацію постійного перебування в естетичному середовищі.

Використана література:

1. Баранов О. В. Процес естетичного виховання слухачів вищої школи системи МВС України засобами мистецтва: автореф. дис. на здобуття канд. техн. наук: спеціальність 13.00.01 “Теорія і історія педагогіки”. О. В. Баранов. – Київ, 1994. – 24 с.
2. Кондратенко Г. П. Напрями художньо-естетичного виховання студентів ВНЗ у позанавчальній роботі / Г. П. Кондратенко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 6 (193). – Ч. I. – С. 148-155.
4. Рацул А. Естетичне виховання учнів: теоретичний аспект / Анатолій Рацул, Олександр Рацул // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: РВЦ “Софія”, 2009. – Випуск 29. – С. 206-212.
5. Федь А. М. Естетичний світ педагога: монографія / А. М. Федь. – Слов’янськ: ПП “Канцлер”, 2005. – 300 с.

Сывык О. А. Роль искусства в системе эстетической деятельности будущего учителя.

В статье рассмотрена роль искусства в системе эстетической деятельности будущего учителя в общеобразовательных учебных заведениях.

Ключевые слова: искусство, эстетическая деятельность, подготовка учителя.

Sivik O. A. Role of art in the system of aesthetically beautiful activity of future teacher.

In the article the role of art is considered in the system of aesthetically beautiful activity of future teacher in general educational establishments.

Keywords: art, aesthetically beautiful activity, preparation of teacher.